

BEREID DE PARTUS GOED VOOR

De kraamstalperiode is de belangrijkste fase in de zeugenhouderij. Daarom moet de geboorte van de biggen zo goed mogelijk voorbereid en opgevolgd worden. – *Ilse Declerck, faculteit Diergeneeskunde UGent*

De voorbije jaren is het aantal geboren biggen per zeug per jaar drastisch toegenomen. Een duidelijke selectie op vruchtbaarheid en productiviteit, gecombineerd met inspanningen van de varkenshouder op gebied van onder andere dekmanagement en voeding, zorgden voor een toename van het aantal geboren biggen. Tegelijkertijd is er echter ook een stijging waarneembaar van het aantal doodgeboortes en van de uitval in de kraamstal. Op sommige bedrijven gaat bijna 1 op 4 biggen verloren in de periode tot aan het spenen. In de nabije toekomst zal de aandacht dan allicht ook liggen op het in leven houden van de ongeboren en geboren biggen.

ADLO-demoproject

In oktober 2010 ging het ADLO-demo-project 'Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen op het moderne varkensbedrijf' van start met als doel de risicofactoren van uitval van biggen in beeld te brengen en te zoeken naar oplossingen om de sterfte in de kraamstal te beperken. Volgende instellingen werken mee aan dit project: DGZ-Vlaanderen, de faculteit Diergeneeskunde van UGent, KH Kempen, KULeuven, Hogeschool Gent, PVL Bocholt en ILVO-Dier.

Maak het kraamhok klaar

De periode in de kraamstal is de belangrijkste fase van de zeugenhouderij. Daarom moet de geboorte van de biggen zo goed mogelijk voorbereid worden. De biggen komen steriel ter wereld en hebben nog geen weerstand. Een propere geboorteplaats is daarom cruciaal voor

.....

Meestal worden biggen op een natuurlijke manier geboren, maar soms is er hulp nodig.

.....

een goede start. Tot aan de geboorte moet de mest achter de zeug minstens dagelijks weggenomen worden. Ook moet men aandacht schenken aan de consistentie van de zeugenmest. Vaak worden additieven aan het zeugenvoer toegevoegd om een slappere mestconsistentie, en dus een vlotter geboorteproses, te realiseren. Te slappe mest is anderzijds moeilijker weg te scheppen en geeft meer aanleiding tot een bevulde achterhand van de zeug. Bij deze zeugen komen de biggen besmeurd ter wereld en komen er mestpartikels in

hun ademhalingsstelsel terecht. Een extra optie is het gebruik van werpmatjes. De warmtelampen moet men tijdig boven het biggennest hangen en de vloerverwarming moet ook op tijd ingeschakeld worden. De verdamping van het vruchtwater en het opdrogen van de vruchtvliezen vergt veel warmte. Dit is de reden waarom de lichaamstemperatuur van de biggen enkele uren na de geboorte al met 3 tot 4 °C is gedaald. Een warmtelamp en een warm biggennest kunnen dit energieverlies van de big grotendeels compenseren. Biggen die sneller en met minder energieverlies opdrogen, gaan vlugger naar de uier om biest op te nemen. Gemiddeld drinkt een big binnen de 15 minuten na de geboorte. Een overdekt biggenhok kan soelaas bieden in de koudere kraamhokken (bijvoorbeeld nabij de ventilator). Rond het werpen moet de temperatuur ter hoogte van het biggennest 32 à 35 °C bedragen.

Geboortehulp

Meestal worden biggen op natuurlijke manier geboren. Soms is er echter hulp nodig. Het is absoluut noodzakelijk dat deze hulp goed en hygiënisch wordt uitgevoerd. Geboortehulp is aangewezen als het 30 tot 40 minuten duurt vooraleer de volgende big

geboren wordt of wanneer de laatste geboren big volledig opgedroogd is. Indien de zeug 'stilgevallen' is, en er dus al enige tijd geen weeën waargenomen worden, kan men oxytocine toedienen. Het is absoluut afgeraden om aan een persende zeug oxytocine toe te dienen. Oxytocine doet bij een persende zeug de contracties nog toenemen, waardoor de baarmoeder als het ware in een spastische krampstoestand overgaat. De nageboorte laat hierdoor al los, waardoor de biggen te weinig zuurstof krijgen. Bij een zuurstoftekort worden de biggen dood geboren of zijn ze verzuurd en gaan ze (te) traag drinken. Ook een te hoge dosis oxytocine geeft een spastische krampstoestand van de baarmoeder met meer doodgeboorte en verzuring. Er wordt daarom aangeraden om maximaal 1 ml (10 IE) oxytocine toe te dienen. Men mag oxytocine niet te vroeg tijdens het werpen toedienen. Als de baarmoederhals nog te weinig ontsloten is, en je wekt met oxytocine baarmoedercontracties op, kunnen de biggen niet tijdig geboren worden. Als een zeug vlot haar eerste 6 biggen geworpen heeft, dan pas kan men eventueel denken aan oxytocine bij weeënzwakte. Verder wordt oxytocine hoogstens 2 keer tijdens het werpen toegediend.

Een zeug met weeën waarbij de biggen te traag geboren worden, moet onderzocht worden. De biggen hebben hoogstwaarschijnlijk een afwijkende ligging, er is een te grote big op komst of 2 biggen bevinden zich tegelijk in het geboortekanaal. Wanneer men overgaat tot het manueel opvoelen van de zeug, moet men (indien nodig) eerst de box openen en de hok-

afscheiding wegnemen. Maar al te vaak wordt dit net voor het opvoelen gedaan wanneer men de handschoen al heeft aangetrokken. Vaak is de achterkant van de zeugenbox bevuild en wordt de

zeug om de big af te halen. De navelstreng laat men best intact totdat die spontaan scheurt zodat de big zo lang mogelijk van voldoende zuurstof voorzien wordt. Indien men plooiën in de kling voelt en de

Een warmtelamp compenseert het energieverlies van de verdamping van het vruchtwater en de opdroging van de vruchtvliezen.

handschoen, en daardoor dus ook het geboortekanaal, bevuild. Vervolgens is het aanbevolen om de kling met warm water en een zachte zeep te reinigen. Dit is ten sterkste aanbevolen bij zeugen met te platte mest. Vervolgens rolt men de mouwen op tot aan de oksel, trekt men een lange wegwerphandschoen aan en brengt men rijkelijk glijmiddel aan. Best brengt men eerst 2 vingers in de vagina om irritatie/stress zo veel mogelijk te voorkomen. Vervolgens brengt men geleidelijk de hand en onderarm in de

toegang tot de baarmoeder erg nauw is, moet men denken aan een baarmoedertorsie. Door de zeug recht te jagen en eventueel wat te doen bewegen, kan de torsie opgeheven worden. ■

Dit is het eerste artikel in een reeks van 4 waarin telkens een onderwerp uit dit ADLO-project aan bod komt. De komende maanden worden ook nog partusinductie, voeding van de zeug tijdens de dracht en zeugenadministratie beschreven.

Altijd op het goede spoor

- Breed werkingsspectrum in maïs, bieten, prei, cichorei en witloof
- Lange duurwerking
- Het minst droogtegevoelige bodemherbicide

Frontier® Elite: erk. nr. 9387/B, bevat 720 g/l dimethenamide-p. Gedeponerd handelsmerk BASF. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees voor gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

www.agro.basf.be

The Chemical Company